

CHUŤOVÁ DRÁHA

Percepce chuti patří společně s vnímáním čichových vjemů k nejstarším sensorickým systémům. Pojmem „chuťová dráha“ jsou označovány neurony a jejich spojení, které slouží k přenosu informací o rozpustných chemických stimulech transdukovaných v chuťových papilách na elektrické signály.

STAVBA CHUŤOVÝCH POHÁRKŮ, CHUŤOVÉ MODALITY A JEJICH PŘENOS Z JAZYKA

Receptorové chuťové buňky jsou sekundární smyslové buňky uložené v soudkovitém komplexu označovaném jako **chuťový pohárek**. Přes **porus calliculi gutatorii** komunikují receptorové buňky s povrchem epitelu. Životnost jednotlivých receptorových buněk v chuťových pohárcích dosahuje 200 - 300 hodin, nové receptorové buňky se diferencují z **epitelových buněk**. Kromě plně diferencovaných receptorových buněk obsahuje chuťový pohárek další typy buněk, **buňky podpůrné a bazální**, které patrně představují jen přechodná stádia v diferenciaci receptorových buněk z buněk epitelových. Receptorové buňky jsou při bazi chuťového pohárku inervovány **aferentními axony** z nn. VII., IX. nebo X. Přenos informací z **receptorové (chuťové) buňky** na dendritickou zónu **aferentního axonu** se děje chemickou synapsí uvolněním mediátoru ze **synaptických váček** v preterminální zóně receptorové buňky.

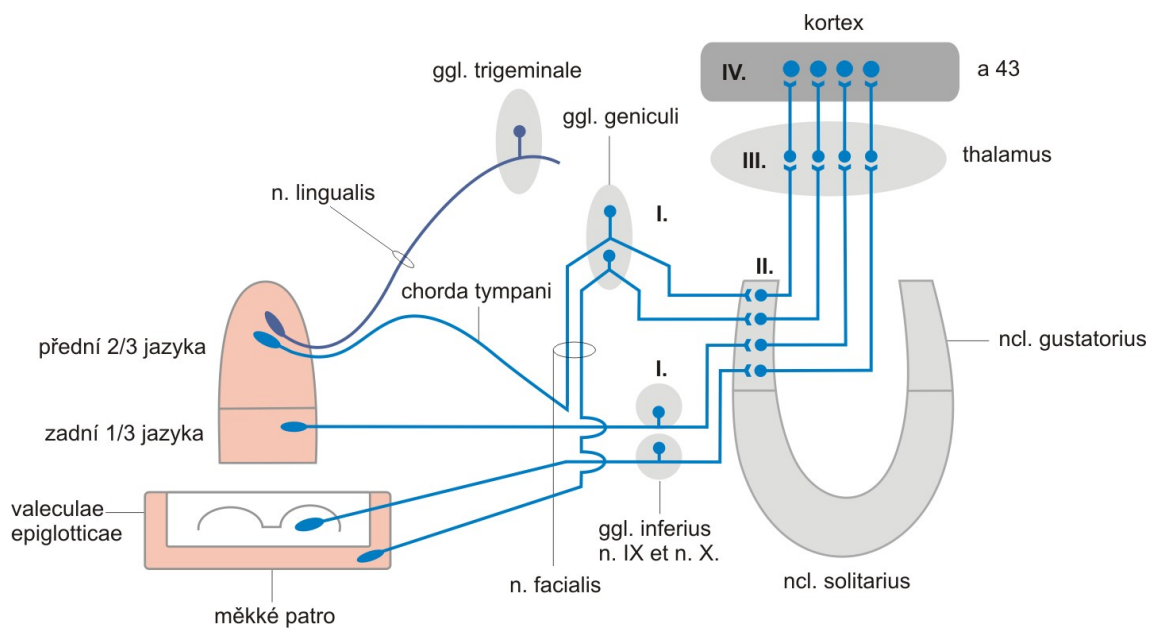
Na jazyku jsou chuťové pohárky koncentrovány ve slizničních papilách. V předních dvou třetinách jazyka jsou chuťové pohárky převážně v **papillae fungiformes**, v zadní třetině jazyka v **papillae foliatae** a ve větším množství v **papillae circumvallatae**.

CHUŤOVÁ DRÁHA

Chuťové informace jsou odváděny z receptorových chuťových buněk aferentními axony pseudounipolárních neuronů, které jsou **první neurony v pořadí této dráhy**. Těla těchto neuronů se nacházejí v gangliích VII., IX. a X. hlavového nervu. Z předních dvou třetin jazyka jsou chuťové informace odváděny cestou **chorda tympani do n. VII.** Těla neuronů těchto aferentních axonů leží v **ganglion geniculi**. Chuťové pohárky zadní třetiny jazyka jsou inervovány aferentními axony, které vedou cestou **rr. linguales n. IX.** Odpovídající neurony

se nacházejí v **ganglion inferius n. IX. (petrosum)**.

Další chuťové pohárky jsou roztroušeny ve **sliznici tvrdého a měkkého patra dutiny ústní, epiglottis a ve sliznici orofaryngu**. Ze sliznice měkkého a tvrdého patra jsou chuťové informace odváděny aferentními axony v **n. palatinus major** a **nn. palatini minorek**, jejichž neurony leží opět v **ganglion geniculi**. **Nervus laryngeus superior (n.X.)** obsahuje aferentní axony, které inervují chuťové pohárky ve sliznici epiglottis a orofaryngu. Neurony těchto aferentních axonů jsou uloženy v **ganglion inferius n. X. (nodosum)**.

Obr. xx. Schéma rozložení neuronů a spojů chuťové dráhy.

Centrální raménka aferentních axonů prvních neuronů chuťové dráhy vstupují do mozkového kmene, podílejí se na vytvoření **tractus solitarius** a postupně končí na dendritických zónách neuronů **druhých v pořadí**, které jsou součástí jaderného komplexu **ncl. solitarius**. Rostrální konce tohoto jádra ve tvaru písmene U, které obsahují druhé neurony v pořadí chuťové dráhy, jsou označovány jako **ncl. gustatorius**. Axony neuronů **ncl. gustatorius** vedou ipsilaterálně do **thalamu** a končí na malých neuronech, které tvoří parvocelulární část **ncl. ventralis posteromedialis**. Malé neurony tohoto jádra (**třetí v pořadí chuťové dráhy**) jsou zřetelně odděleny od ostatních neuronů, které převádějí jiné somatosenzorické modalitě z jazyka.

Axony třetích neuronů chuťové dráhy končí v **gyrus postcentralis, area 43**. Tato **primární chuťová kůra** leží ventrálně a rostrálně od somatosenzorické kůry jazyka. **Sekundární chuťová kůra** je lokalizována v kůře **insuly**.

Anatomická poznámka - Z prodloužené míchy je popisována projekce chuťových informací ipsilaterálně do ncl. parabrachiales v mostu, odkud existují spoje do limbického systému a do hypothalamu. Tyto spoje chuťové dráhy mohou významně ovlivňovat kvalitu chuťové percepcce.

SPOJE ZABEZPEČUJÍCÍ REFLEXNÍ SLINĚNÍ

Pro uvedené reflexy existují spoje mezi **ncl. solitarius** a **ncl. salivatorius sup. a inf.** v prodloužené míše. Z těchto pregangliových parasympatických jader je spojení s postgangliovými neurony v odpovídajících gangliích hlavových nervů, které se podílejí na inervaci slinných žláz. Jedná se o **ganglion oticum (glandula parotis)**, **ganglion pterygopalatinum (drobné slinné žlázy na patře)** a **ganglion submandibulare (glandula submandibularis et sublingualis)**.